

ЛЕКСИКОЛОГИЯ И ЛЕКСИКОГРАФИЯ

КЪМ ВЪПРОСА ЗА МЕЖДУЕЗИКОВАТА ЕКВИВАЛЕНТНОСТ ПРИ ФРАЗЕОЛОГИЯТА (ЛЕКСИКОГРАФСКИ АСПЕКТИ)

Диана Благоева^а, Мачей Яскот^б, Войчех Сосновски^в

Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ – БАН^а,
Педагогически университет в Краков^б, Институт по славистика – ПАН^в

d.blagoeva@ibl.bas.bg^а, maciej.jaskot@up.krakow.pl^б, wojciech.sosnowski@ispan.waw.pl^в

Резюме: В статията се разглежда проблемът за междуезиковата еквивалентност и нейното представяне в *Речник на активната фразеология в българския и полския език*. Коментира се теоретичната рамка за представяне на релацията на междуезиково съответствие в *Речника*. Междуезиковите фразеологични еквиваленти може да бъдат установени въз основа на семантични и функционални характеристики и обикновено биват категоризирани в четири типа: пълни еквиваленти, частични еквиваленти, фразеологични аналози и нулеви еквиваленти. В статията конкретните типове еквивалентност се илюстрират с примери от *Речника*.

Ключови думи: *междуезикова еквивалентност, фразеологизми, двуезична фразеология, български език, полски език*

1. Въведение

От 2018 г. колектив от български и полски лексикографи работи върху съставянето на „Речник на активната фразеология в българския и полския език“ (нататък – РАФБПЕ). Според замисъла на авторите речникът е двупосочен (включва както българско-полска, така и полско-българска част, словниците за които не са „огледални“, а се разработват самостоятелно) и има за цел да предостави базови знания за активно функциониращите в съвременния период фразеологизми във всеки един от двата езика и за техните съответствия в другия език.¹ Общият брой на заглавните единици е 1000 (съответно по 500 в българския и в полския словник).

Работата върху двуезични речници неизбежно изправя лексикографите пред множество проблеми от теоретично и практическо естество, за преодоляването на които са възможни разнообразни решения. Един от най-важните въпроси в двуезичната лексикография е този за междуезиковата еквивалентност и за подходите при избора на адекватни съответствия на подлаганите на лексикографско описание лексикални и фразеологични единици от изходния език в целевия език. Цел на тази статия е да представи теоретичните виждания за същността на междуезиковата еквивалентност във фразеологията, от които се изхожда при разработването на РАФБПЕ. Ще бъде коментиран по-специално въпросът за разграничаваните в съпоставителната фразеология типове междуезикови еквиваленти и ще бъдат разгледани приетите от авторския колектив на РАФБПЕ лексикографски решения, свързани с подбора на другоезиковите съответствия на включените в *Речника* фразеологизми. Като илюстрация за различните типове междуезикова еквивалентност се използват примери от *Речника*.

2. За понятието междуезикова еквивалентност

Еквивалентността (разбирана най-общо като отношение на равностойност между определени единици) е ключово понятие в научни области като теорията на превода, съпоставителното езиковедие, двуезичната лексикография, лингводидактиката (вж. Рецкер / Retsker 1974; Dobrovolskiy 2011; Fojtů 2013; Лечева / Lecheva 2015 и др.). Във всяка една от тези области проявите на еквивалентност се отличават с множество специфики, което обуславя сложния характер на явлениято и

¹ За концепцията на речника виж по-подробно Sosnowski et al. 2019.

дискусионността на неговите интерпретации (Wiatrowski 2015: 72). Обикновено се разграничават отделни равнища и степени на еквивалентност. Редица автори обособяват преводна и системна (или речникова) еквивалентност. Първата се проявява на текстово равнище: между оригинален текст на определен език и негов превод на друг език, а втората е релация на съответствие между лексикална (или фразеологична) единица от един език и такава от друг език (Chlebda 2011: 22, 27; Dobrowol'skiĭ 2011 и др.).

Междуетиковата еквивалентност на равнището на езиковата система е от съществено значение не само за изследванията в областта на съпоставителната лингвистика, но и за двуезичната лексикография, включително за двуезичната фразеология (Szczepanowicz, Vidović Bolt 2014: 201). С оглед на интересуващата ни тематика тук ще се концентрираме върху трактовката именно на този тип еквивалентност.

Д. Доброволски определя системните (речниковите) еквиваленти във фразеологията като „повече или по-малко (най-вече в семантично отношение) сходни идиоми от два или повече съпоставяни езика“ и обръща внимание на това, че в случая терминът еквивалентност се използва не съвсем строго, тъй като при фразеологизми, разглеждани като еквивалентни, обикновено се установяват известни междуетикови отлики (Добровольский / Dobrowol'skiĭ 2011: 191). Предлагат се различни класификации на системните фразеологични еквиваленти², като широко разпространение има представената в обобщен вид от Д. Доброволски (Добровольский / Dobrowol'skiĭ 2011: 183 – 185) четиристепенна подялба, включваща следните класове:

- (i) пълни еквиваленти;
- (ii) частични еквиваленти;
- (iii) фразеологични аналози;
- (iv) безеквивалентни фразеологизми.

Като пълни еквиваленти се разглеждат фразеологизми от съпоставяните езици L1 и L2, които са с еднаква семантика, лексикален състав и синтактична структура (Добровольский / Dobrowol'skiĭ 2011: 183). Част от авторите допускат възможността за наличие на определени морфологични несходства или минимални различия в лексикалния състав на фразеологизмите, определяни като пълни еквиваленти. Други обаче при установяването на подобни отлики отнасят съответните единици към частичните еквиваленти (Fojtů 2013).

Във фразеологията пълната (наричана още абсолютна) междуетикова еквивалентност е сравнително рядко явление. Понякога дори се поставя под съмнение нейното съществуване. Така например Й. Шершунович отбелязва, че подобен род междуетиково съответствие би следвало да се трактува „като идеално състояние на равновесие между два фразеологизма, което е невъзможно да се постигне на практика“, тъй като по-детайлният анализ разкрива наличието на определени разлики по отношение на семантиката, конотацията, вариативността, фреквентността и пр. на съответните единици (Szczepanowicz 2009: 326). Във връзка с това авторката предлага терминът *пълни (абсолютни) еквиваленти* да бъде заменен с *квазиэквиваленти*.

Частични еквиваленти са фразеологизми от два езика, при които актуалните значения (почти) съвпадат, а синтактичната структура, лексикалният състав и образната съставяща се различават в известна степен (при което обаче сходството все пак явно доминира над формалните различия) (Добровольский / Dobrowol'skiĭ 2011: 184). Фразеологичните аналози (определяни още като функционално-семантични еквиваленти) „се характеризират със семантично сходство при (почти) пълно отсъствие на формално сходство“, а като безеквивалентни фразеологизми се разглеждат изрази от езика L1, за които в езика L2 отсъстват фразеологични съответствия (Добровольский / Dobrowol'skiĭ 2011: 185).

Типовете системно междуетиково съответствие при фразеологизмите са коментирани и от полския учен В. Хлебда, който също обособява четири класа еквиваленти: пълни (или адекватни); функционални; разколебани³; нулеви (Chlebda 2011: 38 – 39). Важен момент в концепцията на В. Хлебда е това, че всеки от посочените класове еквиваленти се поделя на определени подкласове,

² Вж. по-подробно например обзора при Fojtů 2013.

³ В терминологията на автора: *ekwiwalenty zachwiane*.

като границите между тях не са строго очертани, т.е. междуезиковата еквивалентност се разглежда като релация с градуален характер.

За съпоставителните изследвания и двуезичната лексикография е важен въпросът за т.нар. нулева еквивалентност. Обособяват се две групи нулеви еквиваленти (Dagut 1981). Към първата се отнасят фразеологизми от езика L1, чието значение не се изразява чрез идиоматичен израз в езика L2, но е познато и разбираемо за носителите на L2. Към тази група се отнасят например полските фразеологизми *pozjadać / zjeść wszystkie rozumy* ‘когато някой си мисли, че е много умен и знае всичко’ и *sto lat za Murzynami* ‘когато някой или нещо изостава, развива се по-бавно в някакво отношение’. Те нямат фразеологично съответствие в българския език, но смисълът им би могъл да се изрази чрез неидиоматични изрази (срв. *правя се на много умен; много съм изостанал*). Към втората група се отнасят фразеологизми от езика L1, значението на които не е вербализирано (по идиоматичен или неидиоматичен начин) в езика L2.

Към кръга на безеквивалентните фразеологизми обикновено се отнасят националнокултурно маркирани фразеологични единици. Такива са например фразеологизмите, които съдържат лексикални компоненти, свързани с бита, културата, традициите и историята на конкретния народ (срв. в български *като Марко на Косово поле, Гюро Михайлов, като царче Симеончо преди Деветми, на баницата мекото, направям на пестил / настърма / нума*; в полски *krakowskim targiem, wujść jak Zabłocki na mydle, gest Kozakiewicza, narobić bigosu, jak pączek w maśle*), а също така идиомите с най-висока степен на десемантизация на съставните лексикални елементи (бълг. *през куп за грош*; пол. *stary piernik*). Подобен род безеквивалентни фразеологизми, на които се натъква съпоставителният анализ, може да се разглеждат като фразеологични културеми, които отразяват специфични компоненти от съответната национална езикова картина на света (Jaskot, Ganoshenko 2015).

3. Отразяване на междуезиковата еквивалентност в РАФБПЕ – подходи и решения

РАФБПЕ е замислен като двуезичен речник, насочен към широка аудитория от ползватели, преди всичко към изучаващите български или полски език като чужд. Той не спада към типа преводен двуезичен речник⁴, т.е. няма за цел да представи всички възможни начини за превод на включените в словника му фразеологични единици на съответния целеви език. Както посочва Т. Пьотровски, в такива речници се отразяват не преводни еквиваленти (които по правило се подбират в тясна връзка с конкретен текст или контекст), а „обобщени“ еквиваленти, които биха могли да се включат в максимално широк кръг контексти. „Общият принцип е такъв, че ако даден еквивалент може да бъде употребен в повечето контексти от определен тип (свързани с определени ситуации), то това е добър еквивалент дори ако преводът на някои изречения с такъв еквивалент няма да е достатъчно естествен“, отбелязва авторът (Piotrowski 2011).

Лексикографското описание на фразеологичните единици в РАФБПЕ се базира върху семантиката, като се търси междуезикова съотносителност преди всичко в смислово, функционално и стилистично отношение. Взема се под внимание също така наличието на сходство по отношение на вътрешната форма, лексикалния състав и граматическото оформяне. Междуезиковата еквивалентност се установява въз основа на следните критерии:

- а) Пълни еквиваленти: общност в семантиката, функционалните и стилистичните характеристики и образната основа, както и сходство в лексикалния състав и граматическата структура на фразеологичните единици от двата езика, срв.:

⁴ Обикновено термините двуезичен речник и преводен речник се употребяват като синоними, но има опити и за тяхното смислово разграничаване (Zgusta 2006: 257 – 259). Така например Р. Левицки отбелязва: „Разбира се, преводният речник е двуезичен, но неговите основни характеристики произтичат от това, че той се подчинява на целите на превода. Затова преводният речник не толкова отразява статични релации между изрази (по правило: между думи) от два езика, колкото показва възможностите за превод на дадения израз [...] на целевия език“ (Lewicki 2011: 159).

<p>спасявам / спася кожата на някого</p> <p>‘тогава, когато някой помага на някого да остане невредим, да избегне някаква опасност, беда’</p> <p><i>Беше заплашен от осъдителна присъда, но нае добър адвокат, който успя да му спаси кожата.</i></p>	<p>ratować / uratować czyjś skórę</p> <p>‘wtedy, gdy ktoś ratuje kogoś w sytuacji zagrożenia, chroni kogoś przed niebezpieczeństwem, kłopotami’</p> <p><i>Gdy splajtowaliśmy, żaden bank nie chciał nam pomóc. Skórę uratował nam mój kuzyn.</i></p>
--	---

Отношения на пълна еквивалентност се установяват също при следните фразеологизми от двата езика: *стоя със скръстени ръце* и *stać z założonymi rękoma*, *хвърлям думите си на вятъра* и *rzucić słowa na wiatr*, *слагам / сложа рога на някого* и *przyprawiać / przyprawić rogi komuś*, *убивам / убия времето* и *zabijać / zabić czas*, *роден под щастлива звезда* и *urodzony pod szczęśliwą gwiazdą*, *стар като света* и *stary jak świat*, *черна овца* и *czarna owca*, *черно на бяло* и *czarno na białym*, *с ном на челото* и *w rosie czoła* и др.

- б) Частични еквиваленти: сходство в семантиката и функционалните характеристики, известни различия в образната основа, стилистичните особености, лексикалния състав и/или граматическата структура на фразеологичните единици от двата езика, срв.:

<p>седя / стоя (като) на тръни</p> <p>‘тогава, когато някой е много неспокоен, разтревожен’</p> <p><i>През цялото време, докато траеше съдебното заседание, стоях като на тръни да не ме призват като свидетел.</i></p>	<p>siedzieć jak na szpilkach</p> <p>‘wtedy, gdy ktoś jest zdenerwowany, niecierpliwi się’</p> <p><i>Siedzieliśmy wszyscy jak na szpilkach i czekaliśmy aż w końcu notariusz odczyta testament dziadka.</i></p>
--	---

Като частични еквиваленти може да се разглеждат също следните фразеологизми: *разчупвам / разчупя леда* и *przełamać lody*, *увесвам / увеся глава / нос* и *zwiąsić nos na kwintę* и др.

- в) Фразеологични аналози: сходство в семантиката и функционалните характеристики и (почти) пълно несъвпадение в образната основа, лексикалния състав и граматическата структура на фразеологичните единици от двата езика, срв.:

<p>цепя косъма / стотинката на две</p> <p>‘тогава, когато някой е прекалено стиснат, пестелив’</p> <p><i>Доста е заможен, но винаги цепи стотинката на две и не си позволява излишни разходи.</i></p>	<p>mieć węża w kieszeni</p> <p>‘wtedy, gdy ktoś jest nazbyt oszczędny i skąpy’</p> <p><i>Podczas naszych wakacji na Kanarach okazało się, że Włodek ma węża w kieszeni i ani razu nie wyszliśmy do knajpy.</i></p>
--	---

Фразеологични аналози са също следните изрази в двата езика: *тръгвам / тръгна по лош път* и *zejść na psy*, *червив съм с пари* и *mieć forsy jak lodu*, *фурнаджийска лопата* и *chorągiewka na wietrze* и др.

Според приетата лексикографска концепция във всяка речникова статия се изяснява поотделно значението на заглавната фразеологична единица и на нейното съответствие в целевия език с помощта на кратки тълкувания, построени по унифицирани дефиниционни модели. Този до голяма степен нетрадиционен подход⁵ позволява да бъдат експлицирани възможни семантични и/или конотативни различия между съответстващите си фразеологизми от двата езика, както е например в следните случаи:

⁵ Според практиката, разпространена в славянската двуезична фразеология, обикновено се експлицира само семантиката на фразеологизма от изходния език, която се разкрива основно „във и чрез самия превод“, в по-редки случаи – и чрез тълкуване (Калдиева-Захариева / Kaldieva-Zaharieva 2002: 444).

<p>widać czyjaś rękę (w czymś)</p> <p>‘wtedy, gdy ktoś się zaangażował w zrobienie czegoś’</p> <p><i>W tym doktoracie widać rękę profesora Nowaka.</i></p>	<p>имам пръст (в нещо)</p> <p>‘тогава, когато някой е замесен в извършването на нещо, обикн. лошо, престъпно’</p> <p><i>В ограбването на склада вероятно имат пръст и вътрешни лица.</i></p>
---	---

<p>пращам (някого) за зелен хайвер</p> <p>‘тогава, когато някой успява да заблуди, да излъже някого’</p> <p><i>Чакам тук вече два часа, а никои не идва, май ме пратиha за зелен хайвер.</i></p>	<p>wpuścić kogoś w maliny</p> <p>‘wtedy, gdy ktoś kogoś traktuje niepoważnie i oszukuje’</p> <p><i>Znów wpuścił mnie w maliny: pożyczylem mu pieniądze na rachunki, a on je wydał na imprezy.</i></p>
---	--

Всяка речникова статия съдържа също илюстративен материал под формата на конструирани от лексикографите кратки изречения, показващи типичен контекст на употреба на съответния фразеологизъм. За разлика от обичайния подход, прилаган при съставянето на двуезични фразеологични речници, при който изобщо не се включва илюстративен материал или пък се дава пример към заглавната фразеологична единица и негов превод на целевия език (вж. обзора при Калдиева-Захариева / Kaldieva-Zaharieva 2002), в РАФБПЕ е възприета по-различна практика. Примерите се конструират поотделно за фразеологизма от изходния език и за неговото съответствие в езика цел, което дава възможност да се акцентира върху особеностите във функционирането на описваните фразеологизми във всеки един от езиците.

Откриват се също така случаи на нулева еквивалентност. Тогава в РАФБПЕ като съответствие на фразеологичната единица от изходния език в езика цел се привежда нефразеологичен израз (придружен от пояснението „описателен еквивалент“), дава се тълкувание, а илюстративен материал се включва само в лявата част на речниковата статия, срв.:

<p>bulkę przez bibułkę</p> <p>‘o kimś, kto nadmiernie zważa na normy towarzyskie’</p> <p><i>Już więcej nie pójdę z Nowakowskimi na kolację. Zupełnie nie mogę się rozluźnić w ich towarzystwie: są tacy q ę bulkę przez bibułkę.</i></p>	<p>прекалено превзет човек описателен еквивалент</p> <p>‘за някого, който се държи прекалено официално и превзето в обществото’</p>
---	--

<p>барабар Петко с мъжете</p> <p>‘тогава, когато някой се заема да извърши нещо наред с другите, без това да е по силите му’</p> <p><i>Всички се застягаха да тръгнат на лов и аз, барабар Петко с мъжете, поех с тях, въпреки че не умея да стрелям.</i></p>	<p>bezkutecznie naśladować zachowania innych ekwiwalent opisowy</p> <p>‘wtedy, gdy ktoś próbuje robić to, co robią inni, ale nie zdaje sobie sprawy, że nie jest w stanie tego zrobić’</p>
--	---

Базираното върху семантиката лексикографско описание позволява да бъдат избегнати случаите „капани“ (по израза на Ст. Калдиева-Захариева – вж. Калдиева-Захариева / Kaldieva-Zaharieva 2002: 451), които се наблюдават при омонимия и паронимия на междусистемно фразеологично равнище, т.е. при изцяло или частично сходни по лексикален състав и синтактична структура, но различни по значение фразеологични единици от два езика, срв. бълг. *варя се в собствен сос* ‘тре-

вожа се много в очакване на нещо' и пол. *smażyć się / kisić się / dusić się we własnym sosie* 'ограничавам контактите си до едни и същи хора, като се занимавам само с личните си работи'. Това са т.нар. лъжливи приятели на преводача, чието установяване в областта на фразеологията е свързано с повече трудности, отколкото в лексиката, поради сложния характер на връзката между значение и форма при фразеологичните единици (Калдиева-Захариева / Kaldieva-Zaharieva 2002: 450 – 451; Jaskot 2013; Sosnowski, Tymoshuk 2017).

4. Заключение

Включената в РАФБПЕ лексикографска информация е подходяща основа за провеждане на кон- фронтативни изследвания върху семантиката и функционирането на активната фразеология в най- новия период от развитието на българския и полския език. Приложените в *Речника* лексикографски решения при отразяването на междуезиковата еквивалентност са базирани на теоретичните поста- новки от съвременната славянска съпоставителна фразеология и дават възможност да се направят обосновани изводи относно наличието на междуезикова симетрия или асиметрия в българския и полския фразеологичен фонд, както и да се открият някои общи или националноспецифични осо- бености в областта на фразеологията в двата езика.

Цитирана литература / References

- Добровольский 2011: Добровольский, Д. Заметки о сопоставительной фразеологии. – В: *Езиковедски из- следвания в чест на проф. Сийка Спасова-Михайлова*. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, с. 181 – 197. (Dobrovol'skii 2011: Dobrovol'skii, D. Zаметki o сопоставitel'noi frazeologii. – In: *Ezikovedski izsledvaniya v chest na prof. Siyka Spasova-Mihaylova*. Sofia: AI “Prof. Marin Drinov”, pp. 181 – 197.)
- Калдиева-Захариева 2002: Калдиева-Захариева, Ст. За някои проблеми на двуезичната фразеология. – В: *Българско езиковедство. Т. 3. Проблеми на българската лексикология, фразеология и лексикография*. София: АИ „Проф. Марин Дринов“, с. 438 – 456. (Kaldieva-Zaharieva 2002: Kaldieva-Zaharieva, St. Za nyakoi problemi na dvuezichnata frazeografiya. – In: *Balgarsko ezikoznanie. T. 3. Problemi na balgarskata leksikologiya, frazeologiya i leksikografiya*. Sofia: AI “Prof. Marin Drinov”, pp. 438 – 456.)
- Лечева 2015: Лечева, Н. *Отношението на лексикографската еквивалентност в двуезикови речници с нем- ски и български език*. Дисертация. Шумен. (Lecheva 2015: Lecheva, N. *Otnoshenieto na leksikografskata ekvivalentnost v dvuezikovi rechnitsi s nemski i balgarski ezik*. Disertatsiya. Shumen.)
- Рецкер 1974: Рецкер, Я. И. *Теория перевода и переводческая практика*. Москва: Международные отноше- ния. (Retsker 1974: Retsker, IA. I. *Teoriia perevoda i perevodcheskaia praktika*. Moskva: Mezhdunarodnye otnosheniia.)
- Chlebda 2011: Chlebda, W. Ekwiwalencja i ekwiwalenty: między słownikiem a tekstami. – In: Chlebda, W. (red.). *Na tropach translatów. W poszukiwaniu odpowiedników przekładowych*. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, pp. 21 – 43.
- Dagut 1981: Dagut, M. Semantic Voids as a Problem in the Translation Process. – In: *Poetics Today*, № 2 (4), pp. 61 – 71.
- Dobrovol'skij 2011: Dobrovol'skij, D. Cross-linguistic equivalence of idioms: Does it really exist? – In: Pamies, A., D. Dobrovol'skij (eds.). *Linguo-cultural competence and phraseological motivation*. Baltmannsweiler: Schneider Verlag, pp. 7 – 24.
- Fojtů 2013: Fojtů, P. *Фразеологические интернационализмы в русском языке*. Дисертация. Olomouc. <https://theses.cz/id/lfylyu0/Petra_Fojtu.pdf> [18.02.2019] (Fojtů 2013: Fojtů, P. *Frazeologicheskie internatsionalizmy v russkom iazyke*. Dissertatsiia. Olomouc. <https://theses.cz/id/lfylyu0/Petra_Fojtu.pdf> [18.02.2019])
- Jaskot 2013: Jaskot, M. *Los así llamados falsos amigos del traductor entre el español y el esperanto*. PhD thesis. Warsaw.
- Jaskot, Ganoshenko 2015: Jaskot, M., I. Ganoshenko. Culturemes and non-equivalent lexis in dictionaries. – In: *Cognitive Studies | Etudes Cognitives*, № 15, pp. 115 – 124.
- Lewicki 2011: Lewicki, R. Translaty w słowniku przekładowym – poszukiwanie i ustalanie. – In: Chlebda, W. (red.). *Na tropach translatów. W poszukiwaniu odpowiedników przekładowych*. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, pp. 159 – 165.
- Piotrowski 2011: Piotrowski, T. Ekwiwalencja w słownikach dwujęzycznych. – In: Chlebda W. (red.). *Na tropach translatów. W poszukiwaniu odpowiedników przekładowych*. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, pp. 45 – 69.

- Sosnowski et al. 2019: Sosnowski, W., M. Jaskot, D. Blagoeva. O koncepcji *Leksykonu aktywnej frazeologii bułgarskiej i polskiej*. – В: *Известия на Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“*, т. XXXII (под печат). (Sosnowski et al. 2019: Sosnowski, W., M. Jaskot, D. Blagoeva. O koncepcji *Leksykonu aktywnej frazeologii bułgarskiej i polskiej*. – In: *Izvestiya na Instituta za balgarski ezik “Prof. Lyubomir Andreychin”*, t. XXXII (in print).)
- Sosnowski, Tymoshuk 2017: Sosnowski, W., R. Tymoshuk. Konfrontacja językowa polskich i ukraińskich jednostek frazeologicznych na przykładzie materiału z *Leksykonu aktywnej frazeologii polskiej i ukraińskiej*. – In: Бла-гоева, Д (ред.). *Българско-полски студии*. София: Авангард Прима, с. 91 – 108. (Sosnowski, Tymoshuk 2017: Sosnowski, W., R. Tymoshuk. Konfrontacja językowa polskich i ukraińskich jednostek frazeologicznych na przykładzie materiału z *Leksykonu aktywnej frazeologii polskiej i ukraińskiej*. – In: Blagoeva, D. (red.). *Balgarsko-polski studii*. Sofia: Avangard Prima, pp. 91 – 108.)
- Szerszunowicz 2009: Szerszunowicz, J. Quasi-ekwiwalenty związków frazeologicznych w teorii, frazeografii i translatoryce. – In: *Białostockie Archiwum Językowe*, № 9, pp. 323 – 346.
- Szerszunowicz, Vidović Bolt 2014: Szerszunowicz, J., I. Vidović Bolt. Kulturowe znaczenie komponentu frazeologizmu a jego międzyjęzykowa ekwiwalencja. – In: *Białostockie Archiwum Językowe*, № 14, pp. 195 – 216.
- Wiatrowski 2015: Wiatrowski, P. Międzyjęzykowa ekwiwalencja związków frazeologicznych z apelatywnym komponentem relewantnym kulturowo. Na przykładzie indonezyjskich połączeń wyrazowych i ich polskich odpowiedników. – In: *Kwartalnik Językoznawczy*, № 1 – 2, pp. 62 – 175.
- Zgusta 2006: Zgusta, L. *Lexicography Then and Now. Selected Essays*. Tübingen: Max Niemeyer.

ON THE PROBLEM OF INTERLINGUAL EQUIVALENCE IN PHRASEOLOGY (LEXICOGRAPHIC ASPECTS)

Diana Blagoeva^a, Maciej Jaskot^b, Wojciech Sosnowski^c
Institute for Bulgarian Language Prof. Lyubomir Andreychin – BAS^a,
Pedagogical University of Cracow^b, Institute of Slavic Studies – PAS^c

d.blagoeva@ibl.bas.bg^a, maciej.jaskot@up.krakow.pl^b, wojciech.sosnowski@ispan.waw.pl^c

Abstract: The article deals with the treatment of interlingual equivalence in the *Dictionary of Active Bulgarian and Polish Phraseology*. The authors discuss a theoretical framework for the presentation of the interlingual equivalents in the Dictionary. Interlingual phraseological equivalents can be established on the basis of semantic and functional features and are generally categorized into four types: full equivalents, partial equivalents, phraseological analogs and zero equivalents. The authors illustrate the particular types of equivalence with examples from the Dictionary.

Keywords: *interlingual equivalence, phraseological units, bilingual phraseography, Bulgarian language, Polish language*

Diana Blagoeva
 Institute for Bulgarian Language
 52 Shipchenski prohod Blvd., Bl. 17
 Sofia 1113
 Bulgaria

Maciej Jaskot
 Pedagogical University of Cracow
 2 Podchorążych St.
 Cracow 30-084
 Poland

Wojciech Sosnowski
 Institute of Slavic Studies
 Polish Academy of Sciences
 1b/17 Bartoszewicza St.
 Warsaw 00-337
 Poland